WYNIA'S WEEK

# Frankrijk gaat nieuwe ronde van antifascistisch theater tegemoet

Posted on 9 april 2022 by Kleis Jager

De Franse presidentsverkiezingen, waarvan morgen de eerste ronde is,  leken een gelopen race. Maar op het laatste rechte stuk ontstaat er dan toch nog onrust door de opkomst van Marine Le Pen.

Volgens de laatste peilingen is het verschil bij een directe confrontatie tussen Le Pen en Emmanuel Macron niet zo groot meer. Verloor zij vijf jaar geleden nog afgetekend met 34 tegen 66 procent, het zou nu 47 tegen 53 procent zijn.

In die bandbreedte is een 'electoraal ongeluk' zoals politicoloog Pascal Perrineau dat noemt heel goed mogelijk.

'Het is één minuut voor twaalf', waarschuwde de socialistische oud-premier en nu Macron-supporter Manuel Valls. 'Zeg niet dat u het niet wist: Marine Le Pen kan president van Frankrijk worden.' En ook Édouard Philippe, Macrons premier van 2017 tot 2020, liet weten dat het 'natuurlijk' kan gebeuren.

Om af te rekenen met Jean-Marie, haar vader, was het voldoende om te herinneren

aan zijn holocaust-ontkenning of andere omstreden uitspraken over de ongelijkheid tussen de rassen.

Zijn dochter Marine is een ander verhaal. Zij werkt al meer dan tien jaar aan een strategie die ont-demonisering is gedoopt. Etno-nationalisme en antisemitisme zijn voor haar taboe.

## Ont-demonisering

Ook maakt zij altijd zorgvuldig onderscheid tussen islamisme en de islam, die volgens Le Pen niet op gespannen voet staat met de waarden van de Franse republiek.

Veel linkse media doen hun best om te laten zien dat Marine niet wezenlijk verschilt van Jean-Marie. Het feit dat zij is veranderd zou juist bewijzen dat zij niet is veranderd. En dat zij nooit iets zegt wat een schandaal veroorzaakt, is juist een aanwijzing voor het feit dat zij heel erg gevaarlijk is. Het is een redenering die nog maar weinigen overtuigt.

Ook zijn er niet veel kiezers onder de indruk van de waarschuwingen voor Le Pens voornemen om de toegang tot de sociale voorzieningen te voor niet-Fransen te beperken. Of het plan om alle juridische barrières op te ruimen die nu verhinderen dat criminele of terroristische buitenlanders worden uitgezet.

Ook zijn er niet veel kiezers onder de indruk van de kreten van afschuw over haar voornemen om alle juridische barrières op te ruimen die nu verhinderen dat criminele of terroristische buitenlanders worden uitgezet of haar plan om de toegang tot de sociale voorzieningen te beperken voor niet-Fransen.

Wat Le Pen betreft komt alleen wie vijf jaar heeft gewerkt in aanmerking voor zaken als een sociale huurwoning, huursubsidie, gezinshereniging of een uitkering. Op die manier zullen degenen die niet in hun eigen onderhoud kunnen voorzien niet naar Frankrijk komen, redeneert zij.

## Éric Zemmour ving de klappen op

Na de Russische invasie van Oekraïne leek Le Pen even te wankelen. Haar verdediging van het Kremlin in de weken voor het begin van de oorlog en haar russofiele entourage, leken haar te schaden.

Net als de lening die zij voor haar campagne in 2017 afsloot bij een Russische bank, een lening die nog altijd niet is afbetaald. Een verplichting die bovendien vragen oproept over haar eerdere pro-Russische standpunten.

Maar Le Pen had geluk: Éric Zemmour ving alle klappen op nadat hij had laten weten dat Oekraïense vluchtelingen wat hem betreft niet welkom waren. Hierna daalde Zemmour en steeg Le Pen, die haar campagne de laatste weken richt op de koopkracht, de grootste zorg van de Franse kiezer.

## Her-demonisering

Uiteindelijk profiteert Le Pen enorm van Zemmour die in het begin van het jaar op weg leek om haar te overstijgen. Zij is opeens een flink stuk naar het politieke midden opgeschoven en bevindt zich dus nu precies waar zij altijd al wilde zijn. Zemmour bezet nu in haar plaats de uiterst rechtse flank.

Die normalisering van Le Pen is nadelig voor Macron. Daarom probeert hij Le Pen te her-demoniseren door haar voortaan altijd gelijk met Zemmour te noemen: beiden zouden een tandem vormen.

Macron constateerde zondag tijdens zijn enige campagnebijeenkomst dat met deze tandem het 'extremistische gevaar' groter is dan ooit. Laat vooral niemand denken dat de strijd gestreden is, zo luidde de boodschap van het staatshoofd.

## Anti-fascistisch theater

En zo kan Frankrijk zich na de eerste ronde zondag opmaken voor een tweede waarbij de ene dramatische oproep om op 24 april – de dag van de finale – het goede te doen in het stemhokje zal volgen op de andere. 'Anti-fascistisch theater', zo noemt geograaf en essayist Christophe Guilluy dat.

De strategie van her-demonisering van Le Pen is gericht op de linkse en rechtse kiezers die nu weinig van Macron moeten hebben. Het *anti-lépinisme* is sterker dan het *anti-macronisme*, hoopt de president.

Het gaat met andere woorden om de vraag wie van beiden de grootste stemmenreserve heeft. Verrassend is dat de Macron-haat onder de aanhang van de best scorende linkse kandidaat – de radicale populistische Jean-Luc Mélenchon – groter lijkt dan de afkeer van Le Pen.

## ‘Populistische alliantie’ mogelijk

Mélenchon heeft zelf een kleine kans om zich te kwalificeren voor 24 april, maar dat zal waarschijnlijk – tenzij de kiezers van Le Pen het massaal laten afweten – niet gebeuren. De kiezers van Mélenchon zeggen volgens opiniepeiler Elabe dat zij na een nederlaag van hun favoriet in de tweede ronde thuisblijven (41 procent) op Macron stemmen (28 procent) of op Le Pen stemmen (31 procent).

De kiezers van Valérie Pécresse, de kandidate van centrumrechts, stemmen minder vaak op Zemmour (27 procent) dan op Macron (43 procent).

Als er inderdaad een ‘populistische alliantie’ ontstaat – tussen linkse kiezers en Le Pen stemmers – dan kan de tweede ronde nog spannend worden.

Aan de andere kant is het moeilijk voor te stellen dat de aanhangers  van de verliezende kandidaten die nu zeggen dat zij in het geval van een finale Le Pen – Macron thuisblijven, dat ook echt zullen doen. De druk om Frankrijk te behoeden voor de komst van een populistische leider in het Élysée zal heel groot zijn.

En dan is er nog de vraag over de opkomst. Die dreigt uit te komen op 72 procent, vergelijkbaar met het niveau van 2002, toen een record werd gevestigd. De vraag is wie hier het meest hinder van zal ondervinden.

Le Pen heeft altijd het meeste last van thuisblijvende kiezers, omdat haar laagopgeleide aanhang vaker niet erg gemotiveerd is. Hetzelfde geldt voor jongeren en dat zou Macron kunnen schaden.

***Kleis Jager*** *bericht voor Wynia’s Week uit Parijs. Steunt u deze broodnodige, onafhankelijke berichtgeving? Graag! Doneren kan op verschillende manieren. Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*